

A Magyar Asztronautikai Társaság körlevele

Cím: 1044 Budapest, Ipari park utca 10.

Telefon/üzenetrögzítő: (30) 585-0867

e-mail: mant@mant.hu

www.mant.hu

Számlaszám: 10700024-49478701-51100005

2012. I. szám

január-március

Kedves Tagtársunk!

Április elején ismét jelentkezünk a MANT negyedéves körlevelével. Az első negyedév legjelentősebb hazai eseménye az első magyar műhold, a **Masat-1** sikeres indítása volt 2012. február 13-án. A Masat-1 pár héttel később ismét történelmet írt, amikor március 8-án elkészítette első saját úrfelvételét, amely az emberiség bölcsőjét, Afrika déli részét ábrázolja. A műhold a felbocsátás óta folyamatosan működik, a legaktuálisabb hírek a honlapjukon (cubesat.bme.hu) találhatóak. A műegyetemi fejlesztő csapat sikeres munkájához ezúton is gratulálunk!

Társaságunkban is aktívan dolgoztunk, de az elmúlt hetek eseményeit beárnyékolja, hogy 2012. március 19-én hosszú betegség után elhunyt világhírű jogászunk, Dr. Gál Gyula. Március 29-i búcsúztatásán társaságunkból többen is részt vettek, emléket szívünkben őrizzük.

2012. február 15-én érkezett diákpályázatunk beadási határideje, a beküldött pályamunkákat zsűriztük. 2012. márciusi 8-án ülésezett az Intézőbizottság. Az ülésen áttekintettük az elmúlt időszak gazdasági és egyéb eseményeit, beszéltünk a 2011/2012-es tanévre meghirdetett diákpályázatról, és megkezdtük a 2012-es úrtábor előkészületeit (az ülés kapcsolódó részén Zombori Ottó, a 2012-es úrtábor táborgezetője is részt vett). Az IB úgy döntött, hogy anyagilag is támogatja egy, a magyar űrtevékenység kezdeteit bemutató interjúkönyv munkálatait. Az ülésen Mihálka György közreműködésével áttekintettük a 2011. évi CLXXXI. törvényt (a civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról) valamint a 2011. évi CLXXV. törvényt (az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról).

Három évre szóló mandátumunkat az Elnökséggel együtt 2009. június 16-án kaptuk. A **tisztújítás** előkészítéseként a május elejére tervezett elnökségi ülés össze fogja hívni a tisztújító közgyűlést (ennek tervezett dátuma május vége), valamint felállít egy jelölőbizottságot, amely – a tagtársak véleményének megkérdezése után – javaslatot tesz majd az új vezetőségre.

Ezúton is köszönjük mindenkinek az elmúlt időszakbeli támogatást.

Bacsárdi László és Solymosi János

Tagdíj és támogatás – 2012

A 2012-es évre a rendes tagdíj *minimális* összege **2000 Ft** (diákoknak és nyugdíjasoknak 1000 Ft; tiszteleti tagoknak nem kell tagdíjat fizetni). A tagdíj összegét a Közgyűlés hosszú évek óta változatlanul hagyta, hiszen a MANT nem szeretné terhelni azokat a tagjait, akik nem tudnak ennél többet fizetni. Ugyanakkor nyitva áll a lehetőség, hogy aki megteheti, az a minimális tagdíját önként kiegészítse. Az elmúlt években egyre többen éltek ezzel, amit ezúton is köszönünk.

Kérjük, hogy a 2012-es tagdíjbefizetést mielőbb, és a MANT számára költségkímélő módon oldják meg. A tagdíjat át tudják utalni a CIB Banknál vezetett **bankszámlánkra** (10700024-49478701-51100005), vagy az ország bármelyik CIB bankfiókjában díjmentesen be tudják fizetni közvetlenül ugyanerre a számlaszámra. Legvégső esetben, külön kérésre postai befizetési utalványt („sárga csekket”) is tudunk küldeni. (A sárga csekkek kiküldése, a feladott összeg postai és banki kezelése, jóváírása ugyanakkor aránytalanul sokba kerül az egyesületnek.)

Adó 1%

Ebben az évben is adott a lehetőség, hogy a magánszemélyek rendelkezzenek az összevont adóalap után megállapított, határidőre befizetett adó 1%-áról egy kiválasztott közhasznú társadalmi szervezet javára. Kérjük tagtársainkat, barátainkat, hogy a személyi jövedelemadó hamarosan esedékes 2011-es bevallásnál se

felejtsek el a MANT-ot megjelölni kedvezményezettként. Hívják fel a lehetőségre családtagjaik, ismerőseik figyelmét is, hiszen a többség még most is „veszni hagyja” a felajánlható 1%-ot.

Adószámunk változatlan: 19011084-1-41

Az előző évi adófelajánlásokból közel 770 ezer forintot utalt át a MANT számlájára a Nemzeti Adó- és Vámhivatal. A 2011-ben életbe lépett adócsökkentés miatt a felajánlások összege is várhatóan csökkenni fog, aminek a hatása ellen a legtöbbet akkor tehetjük, ha minél többen élünk a lehetőséggel.

Diákpályázat: beérkeztek a pályamunkák

2011 októberében hirdettük meg hagyományos diákpályázatunkat, amelynek mostani témája: **Kisbolygó-látogatások**. Az érdeklődő diákok akár a Naprendszer kis égitestjeinek üreszközökkel való kutatásával, akár egy kisbolygó múltbeli, vagy feltételezett jövőbeli földi „látogatásával” is foglalkozhatnak. Lehetett dolgozatot írni, de a szabadon választható feladatok közt szerepelt grafika, poszter készítése, tervezési munka, valamint egy kérdéssor megválaszolása is.

A pályamunkák beadási határideje 2012. február 15. volt. A pályázaton külön kategóriákban 11–14 évesek, illetve 15–18 évesek indulhatnak. Az „Informatika a Látássérültekért” Alapítvánnyal együttműködve most is vártuk a vak és gyengénlátó diákok pályamunkáit, amelyeket külön bíráltunk el. A zsűrik tagjai Bérczi Szaniszló, Both Előd, Frey Sándor, Illés Erzsébet, Kelemen János, Kocsis Gábor és Sik András voltak.

Internetes pályázatbeadó rendszerünkön keresztül a beadási határidőig 31 diáktól 37 pályamunka érkezett. Ezeket március végére értékelték az egyes tématerületeken dolgozó zsűrik, és április elején megszületett az összesített döntés is. Ez azonban egyelőre még nem nyilvános – a díjátadó ünnepség szervezése már folyik! Mint minden évben, idén is szeretettel várjuk a díjátadóra pályázó diákjainkat, kísérő családtagjaikat és felkészítő tanáraikat. Ők a helyszínről és az időpontról értesítést kapnak, de az információ megjelenik majd honlapunkon is.

A legjobbak nyereségei: a 11–14 éves korcsoportban ketten értékes könyvjutalomban részesülnek. Az első öt legjobb pályamunkát beadó fiatal jutalma egy látogatás budapesti, ürtevékenységgel foglalkozó intézmény(ek)ben. A 15–18 éves korcsoportban a legjobb pályaművet benyújtó 1 leány és 1 fiú térítésmentesen vehet részt a 2012-es MANT Űrtáborban. Az első öt legjobb pályamunkát beadó fiatal jutalma itt is egy látogatás budapesti, ürtevékenységgel foglalkozó intézmény(ek)ben. Mindkét korkategóriában az érvényes pályamunkát beadó, a MANT Űrtábor életkori előírásainak megfelelő pályázók elnyerik a 2012-es MANT Űrtáborban való kedvezményes részvétel lehetőségét. A látássérült pályázók (11–18 év) közül a legjobb pályaművet benyújtó két fiatal egy exkluzív látogatáson vehet részt egy budapesti, ürtevékenységgel foglalkozó intézményben. Az érvényes pályamunkát beadó összes látássérült pályázó elnyeri a MANT ifjúsági tagságát, az esedékes tagdíj összegét a 2012. évre elengedjük.

MANT Űrtábor 2012, Kecskemét

Javában zajlik a 2012-es **MANT Űrtábor** előkészítése. A tábort 2012. július 1–7. között rendezzük meg Kecskeméten. Az Űrtábori részvételre már most jelentkezhetnek a 13–20 éves fiatalok a www.mant.hu/urtabor honlapon. Az idei Űrtábor érdekessége, hogy az egyik tábori napra minden régebbi táborozónkat hívjuk és várjuk (erről bővebb információt májustól lehet majd olvasni a MANT honlapján).

A MANT 1994 óta rendezi meg az Űrtábort az Űrkutatás iránt érdeklődő fiataloknak. Az egy hetes tábor során a résztvevők találkozhatnak magyar Űrkutatókkal, bővíthetik az ürtevékenységgel kapcsolatos ismereteiket, és különleges programokon vehetnek részt.

Az idei **részvételi díj** 34.900 Ft. Ez fedezi a szállást, a programokon való részvételt és napi háromszori étkezést is. **Kedvezményes részvételi díj: 29.900 Ft.** Ez mindazok számára elérhető, akik legkésőbb **2012. május 12-ig** leadják a jelentkezést, és 2012. május 12-ig befizetik a kedvezményes részvételi díj első felét, 15.000 Ft-ot. *(A kedvezményes részvételi díj lehetősége – időkorlát nélkül, tehát egészen a június 12-i végső jelentkezési határidőig – megillet minden olyan fiatalot, aki részt vett a MANT nemrég befejeződött diákpályázatán.)*

A kecskeméti Űrtáborba a **jelentkezési határidő: 2012. június 12.** A tábori férőhelyek korlátozott számban állnak rendelkezésre (nagyjából 40 fő részvételére számítunk), érdemes tehát minél előbb jelentkezni.

További részletes tudnivalók és maga a jelentkezés a www.mant.hu/urtabor honlapon.

Támogatás a Nemzeti Fejlesztési Ügynökségtől

Nagy örömmel osztjuk meg a hírt tagtársainkkal, hogy a MANT-nak a *Magyar űr kutatás fejlesztésének támogatására* kiírt 2009. évi pályázati felhívásra, az egykori Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatalhoz (NKTH) benyújtott pályázata végül – nem kevés viszontagság után – támogatásban részesül. (Emlékeztetőül: ez volt az az utófinanszírozásos projekt, amivel kapcsolatban először támogató értesítést kaptunk az NKTH-tól. Utólag, nem sokkal az eredetileg tervezett futamidő vége előtt, 2010 szeptemberében azonban kiderült, hogy az addigra jórészt már előre, jóhiszeműen el is költött összeghez mégsem juthatunk hozzá. A visszavont támogatási döntés akkor válságos anyagi helyzetbe sodorta egyesületünket.)

A mostani támogató szervezet a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség (NFÜ). A MANT űrkutatási ismeretterjesztő tevékenységére, elsősorban az eredeti pályázatban vállalt, már lezajlott 2009–2010-es programjainkra, tevékenységünkre 3,6 millió forint vissza nem térítendő támogatást kapunk a Kutatási és Technológiai Innovációs Alapból. A szerződés már megkötött, most a támogatási összeg első részletének beérkezését várjuk. A projekt befejező dátuma 2012. június 30.

Ifjúsági Fórum

Éppen körlevelünk készítésének idején (a lapzárta után, de a várható megjelenés előtt) zajlik a MANT és a Magyar Űrkutatási Iroda (MŰI) hagyományos közös rendezvénye, a februárban meghirdetett *Ifjúsági Fórum*. Ez már a tizedik ilyen alkalom, bár az elmúlt években rendre elmaradtak ezek a fontos fórumok (az előző alkalom 2009 novemberében volt). Az Ifjúsági Fórum célja, hogy az űrkutatás változatos szakterületein dolgozó hazai egyetemisták, PhD hallgatók, fiatal kutatók beszéljenek legújabb programjaikról, sikereikről, megismerjék egymás munkáját.

Érdeklődésre számot tartó témában szerencsére nincs hiány! Természetesen nem maradhat el a beszámoló – még hozzá első kézből, a fejlesztő műegyetemi diákcsoport képviselőitől – a *Masat-1* első magyar műholdas programról és tervezett folytatásáról. Ugyancsak az elmúlt időszak örömteli eredménye az Európai Űrügynökség magaslégköri ballon- és rakéta programjában való kiemelkedően sikeres magyar részvétel. De helyet kaptak az Ifjúsági Fórumon az űrszillagászattal, illetve egy, a Nemzetközi Űrállomáson folyó kísérlettel kapcsolatos beszámolók is. A fórum elején a két rendező (MŰI és a MANT) beszámolóit hallgathatják meg a résztvevők.

Az Ifjúsági Fórum időpontja 2012. április 13., 9 óra. Helyszíne a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium (NFM) Budapest, Fő u. 44-50. alatti épülete, a földszinti Zöld Galéria. A részletes program:

- Horvai Ferenc (*NFM Magyar Űrkutatási Iroda*): A magyar űrtevékenység helyzete
- Bacsárdi László (*Magyar Asztronautikai Társaság*): A Magyar Asztronautikai Társaság tevékenysége
- Marosy Gábor (*BME Elektronikus Eszközök Tanszéke*): A Masat-1 programja és mérési eredményei
- Horváth Gyula (*BME Elektronikus Eszközök Tanszéke*): Masat-2, a következő generáció
- Zábori Balázs (*BME Természettudományi Kar*): A CoCoRAD magaslégköri ballonkísérlet
- Magyar sikerek a REXUS/BEXUS programban (*a három csapat képviselői*)
- Somosvári Béla (*Admatis Kft.*): Anyagtudományi kísérlet a Nemzetközi Űrállomáson
- Szegedi-Elek Elza (*MTA KTM Csillagászati Intézete*): „Star Formation across the Universe” – Alpbach 2011 beszámoló
- Bacsárdi László (*Magyar Asztronautikai Társaság*): Nemzetközi lehetőségek: a Space Generation Advisory Council

Az előadások programját rövid projektjelentések egészítik ki, s az Ifjúsági Fórum – nevéhez és hagyományaihoz híven – alkalmat ad az informális eszmecsere is.

Dr. Gál Gyula (1926–2012)

Nagy veszteség érte a MANT-ot: 2012. március 19-én hosszú, súlyos betegség után, 86 éves korában elhunyt egyesületünk tiszteletbeli tagja, a nemzetközi hírvilágúrjogász, Dr. Gál Gyula. Hatalmas szakmai tekintélye, alapos tudása, segítőkészsége és jó kedélye révén egyesületünk mindenki által tisztelt és szeretett támasza volt.

Gál Gyula 1926-ban született Debrecenben. A Református Kollégium gimnáziumában érettségizett, majd 1948-ban a Debreceni Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán szerzett kiegészítő diplomát. Mint a jog- és államtudományok doktora, előbb a nagykanizsai, majd a pécsi törvényszéken dolgozott. 1952-től a pécsi egyetemen tanársegéd, ahol részt vett a nemzetközi jogi tanszék oktatómunkájában.

1957-től a TERIMPEX külkereskedelmi vállalat jogtanácsosa. Külföldi bíróságok előtt képviselte a magyar érdekeket, és részt vett a magyar és a nemzetközi választott bírásokban. 1987-ben vezető jogtanácsosként vonult nyugdíjba. Közben megbízott előadóként oktatott az ELTE-n és a Külkereskedelmi Főiskolán.

Az asztronautika nemzetközi jogi kérdései már az első szputnyik felbocsátásától kezdve foglalkoztatták. Már 1960-ban megjelent „Légtér és Világűr” című tanulmánya a Jogtudományi Közönyben. Alig négy évvel később, 1964-ben adták ki „Világűrjog” című monográfiáját, amely nemzetközi szinten is a téma egyik legelső összefoglalása. 1970-ben e könyve alapján lett az állam-és jogtudományok kandidátusa. E könyv bővített, angol nyelvű változata „Space Law” címmel 1969-ben az Egyesült Államokban is megjelent. Ez élete főműve, amelyre a szakirodalom mind a mai napig hivatkozik.

Közben bekapcsolódott a MANT jogelődjé, a MTESZ Központi Asztronautikai Szakosztálya munkájába, ahol 1978-ban megalakítja és vezeti a Világűrjogi Bizottságot. Amikor 1986-ban megalakul a MANT, akkor az Ellenőrző Bizottság elnökévé választják – ezt a fontos tisztséget szinte élete végéig betöltötte.

Nemzetközi szereplése már az 1960-as években kezdődött a Nemzetközi Világűrjogi Intézet (IISL) kollokviumain. 1981-ben az IISL az igazgatóság tagjává, majd 1996-ban tiszteletbeli igazgatóvá választotta. 1984-től a Nemzetközi Asztronautikai Akadémia (IAA) levelező, 1987-től rendes tagja. Aktívan részt vett a nemzetközi asztronautikai kongresszusokon és az Interkozmosz jogi tárgyú értekezletein is.

Szerteágazó szakmai tevékenységéből kiemelhető aktív részvétele a légkör és a világűr elhatárolásával kapcsolatos évtizedes vitában, mint az „orbitális felfogás” egyik jelentős képviselője. Álláspontjának lényege, hogy az űrtevékenységet nem azzal kell definiálni, hogy milyen magasságban történik, hanem a tevékenység funkciója a döntő tényező. Ezt az álláspontot következetesen képviselte egész életében.

Nagyon fontos szerepet játszott életében a jövő nemzedék oktatása. Az ELTE jogászainak 1971-től pár év megszakítással húsz évig tanította a világűrjogot, 1988-tól docensként. 1996 és 2010 között ugyancsak docensként a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jogi Karán oktatott több száz hallgatót, akik rajongtak színes, érdekes előadásaiért.

Munkásságát a MANT Fonó Albert díjjal és plakettel, MTESZ díjjal, végül tiszteletbeli tagsággal ismerte el. 2005-ben megkapta a Magyar Köztársaság arany érdemkeresztjét. 85. születésnapjáról barátai külön ünnepi kötet kiadásával emlékeztek meg.

Gál Gyula halálhírére *Tanja Masson Zwaan* professzor, az IISL elnöke ezt írta: „Évtizedek óta ismertem Gál professzort és mindig csodálatos embernek, nagyszerű tanárnak és jó barátoknak tartottam. Tanítványaim is nagyon szerettek találkozni vele és elbeszélgetni a világűrjog kérdéseiről.”

Gál Gyula színes egyéniségére, felejthetetlen baráti gesztusaira és tanácsaira még sokáig emlékezni fognak barátai, tanítványai és ismerősei.

Emlékét megőrizzük!

Almár Iván

Rendezvényünk a közelmúltban

2012. április 13. X. Ifjúsági Fórum (Budapest)

Rendezvényeink, eseményeink a közeljövőben

2012. május eleje *Kisbolygó-látogatások* című diákpályázatunk eredményhirdetése (Budapest)

2012. május vége Évi rendes és tisztújító közgyűlés (Budapest)

Ha véglegessé válnak, a rendezvények pontos helyszínét és időpontját a www.mant.hu honlapon közöljük!

A Magyar Asztronautikai Társaság körlevele, 2012. évi I. szám (2012. január-március)

Megjelenik negyedévente a Társaság tagjainak nyomtatásban, illetve elektronikusan a Társaság honlapján.

Szerkesztő: Frey Sándor **Felelős kiadó:** Bacskárdi László **Lapzárta:** 2012. április 9.